

HRVATSKI *glasnik*

XXXIV. godina, 6. broj

8. veljače 2024.

cijena 300 Ft

U Serdahelu predstavljen „Hrvatski kalendar 2024.“

FOTO: BRANKA PAVIĆ BLAŽETIN

14. stranica

Bunjevačko veliko prelo u Čavolju

6. stranica

Maturanati s otoka Krka posjetili HOŠIG

10. stranica

Hrvatski bal u Koljnofu

11. stranica

Riječi koje uništavaju

Ovih dana čitam u vijestima kako si je jedna tridesetogodišnja žena oduzela život zbog neistinitih optužbi, točnije vrijeđanja na društvenim mrežama. I tu priča nije stala, nastavila se u komentarima na tu vijest s neukusnim reakcijama bez ikakve suosjećajnosti. Jednostavno nisam mogla doći k sebi. Kako čovjek uspijeva doći na tu nisku razinu?

Nažalost, sve više nailazimo na takve komentare. Govor mržnje prisutan je u svakodnevicu i sve se češće pojavljuje i na raznim društvenim mrežama, gdje ga je vrlo teško kontrolirati. Takvi strašni uvredljivi komentari pojavljuju se ispod raznih tema, a rasprave se toliko razvijaju da sudionici bez poznavanja drugoga beskrajno vrijeđaju koristeći se najružnijim riječima. Ne znam shvaćaju li ti ljudi, koji se često kriju iza raznih lažnih profila, što čine, koliko te riječi utječu na pojedince, koliko te uvrede mogu upropastiti i uništiti život onih koji su nešto labilnijeg mentalnog stanja, kojima je stalo do drugih ljudi, koji vole biti voljeni i poštovani, kojima je važno mišljenje drugih za razliku od onih koji bez razmišljanja vrijeđaju druge i svojim nasilnim riječima žele sebe istaknuti, a drugog uništiti. Kako vrijeme odmiče, kako se ubrjava naš život, kako raste nejednakost među ljudima, sve više raste i nestrpljivost, sve je manje kolektivnog razmišljanja, sve se svodi na pojedinca, na zadovoljavanje isključivo osobnih potreba bez toga da se u obzir uzme drugi čovjek. Širenju lažnih optužbi i uvreda društvene mreže daju samo maha zbog ubrzanih komunikacijskih kanala te se one šire u svim sferama. Kao što se brzo šire i mnoge važne informacije, tako se šire i one lažne, koje mogu ugrožavati život pojedinaca. Naravno, ne optužujem internet, on je izvrstan izum u svijetu komunikacije. Olakšava naš život na mnogim poljima, ali, nažalost, čovjek svaki izvrstan izum uspijeva zloupotrijebiti, pa je uspio i njega.

Kako se braniti od lažnih optužbi, uvreda, riječi koje žele uništiti naše snove, naše samopoštovanje? Mislim da je samo jedan način: isključiti iz svojeg života ljude koji ih izgovaraju jer ljudi koji lažno optužuju i vrijeđaju druge samo ocjenjuju samog sebe i s vremenom će to shvatiti i drugi. Tad će riječi lažnih optužbi uništiti onoga koji ih je izrekao.

Beta

GLASNIKOV TJEDAN

„Prema objavljenom popisu Državnog izbornog povjerenstva u Mađarskoj je ukupno 137 naselja u kojima se prema odredbama Zakona o narodnostima mora inicirati raspisivanje izbora za hrvatsku narodnosnu samoupravu.“

Kao što je poznato, izbori za mjesne i narodnosne samouprave u Mađarskoj bit će održani 9. lipnja 2024. Za otprilike četiri mjeseca.

Trenutačno u Mađarskoj djeluje oko 117 mjesnih hrvatskih samouprava, šest županijskih i jedna glavnogradska te državna samouprava, koja po zakonu i može biti tek jedna. Ona je na državnoj razini političko predstavništvo Hrvata u Mađarskoj. U sadašnjem sazivu HDS ima 31 zastupnika, oni odlučuju o proračunu i planovima Ureda HDS-a, deset institucija i triju poduzeća. Odlučuju i o proračunu i njegovoj namjeni i obimu namjene, načinu raspodjele. Taj je proračun na godišnjoj razini bez proračuna triju poduzeća, koja bi trebala stvarati opipljivi godišnji profit, u prosincu 2023. godine bio 2 993 224 513 Ft.

Prema objavljenom popisu Državnog izbornog povjerenstva u Mađarskoj je ukupno 137 naselja u kojima se prema odredbama Zakona o narodnostima mora inicirati raspisivanje izbora za hrvatsku narodnosnu samoupravu. U kojim naseljima ima najviše Hrvata? U ovim selima: Koljnof (595), Petrovo Selo (583), Serdahel (429), Martinci (378), Kerestur (299), Hrvatski Židan (282), Bizonja (280), Dušnok (258), Salanta (257), Narda (225), Sumarton (222), Mlinarci (216), Santovo (216), Pustara (188), Fičehaz (191), Gara (152), Prisika (140), Novo Selo (134)... Hrvata je pak najviše u ovim gradovima: Pečuh (1186), Baja (548), Mohač (475), Sambotel (372), Velika Kaniža (365), Kiseg (210), Barča (201), XI. okrug (201), Šopron (201), Segedin (193), XIV. okrug (181), II. okrug (127), Šikloš (123), Šeljina (120)...

To su sredine s najvećim brojem Hrvata i kao takve najvažnije su za „ulaganja“ koja će pridonijeti njihovom daljnjem opstanku, pa i brojkama Hrvata u Mađarskoj. Kao što znamo, podatci iz posljednjeg popisa

stanovništva iz 2022. godine nisu nimalo ohrabrujući u odnosu na brojke iz 2011. godine. Znatno se smanjio broj onih koji su se izjasnili kao Hrvati, a još više broj onih koji su naznačili kako im je hrvatski materinski jezik.

Politički gledano, te brojke iz popisa stanovništva tek su polazna točka za iniciranje utemeljenja hrvatskih samouprava u određenom selu ili gradu. Za zastupnike tih samouprava može glasati svaki građanin Mađarske bez obzira na nacionalnost koji se upiše u hrvatski birački popis na mjesnoj razini (ako udovolji slovu zakona). Pritom činjenica o tome je li se on izjasnio kao Hrvat u gornjoj brojci (gdje je ime osobe pri popisu bilo anonimno) ne igra ulogu. Tu već počinje borba za druge brojke, one o broju birača u datom hrvatskom biračkom popisu.

Tako se primjerice može dogoditi da mi u XI. okrugu imamo 201 Hrvata, ali da će se na hrvatski birački popis u tom okrugu upisati tek 31 birač koji će moći birati tri zastupnika. Ili naprimjer u Pečuhu imamo 1186 Hrvata, ali se na birački popis recimo upisalo tek 459 birača koji će birati pet zastupnika... Ukupan broj samouprava na teritorijalnoj razini određuje hoće li biti utemeljena teritorijalna samouprava, a ukupan broj upisanih birača na državnoj razini koliko će zastupnika imati državna samouprava.

Zastupnici na mjesnoj razini biraju se neposredno (uz podršku kandidacijske narodnosne organizacije), a zastupnici u državnu samoupravu i u teritorijalne samouprave s lista koje postavljaju narodnosne kandidacijske organizacije. Na listama nema mogućnosti preferencijalnog glasanja. Danas, 31. siječnja, na hrvatski birački popis u Mađarskoj upisan je 10 561 birač. Koliki će broj biti 9. lipnja i koliki će postotak upisanih i izići na izbore, znat ćemo tek tad.

Branka Pavić Blažetin

HRVATSKI glasnik

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

POPIS STANOVNIŠTVA 2022.

Hrvati u Baranjskoj županiji

Iako je i u Baranjskoj županiji zabilježen pad pripadnika hrvatske narodnosti i Hrvata od 25 odnosno 23 %, a po materinskom jeziku i broju onih koji govore hrvatski u obitelji i prijateljskom krugu od 41 odnosno 40 %, najviše pripadnika hrvatske narodnosti (5438) i Hrvata (4835) u Mađarskoj ima u Baranjskoj županiji, kao i onih kojima je materinski jezik hrvatski (2312) te onih koji govore hrvatski u obitelji i prijateljskom krugu (2698). Usprkos prosječnom padu broja na državnoj razini, najviše pripadnika hrvatske narodnosti (1391) i Hrvata (1186), i po materinskom jeziku (538) i onih koji govore hrvatski u obitelji te prijateljskom krugu (665), živi u gradu Pečuhu odnosno Pečuškom kotaru (Ranjoš, Birjan, Mišljen, Kesuj, Kukinj, Lotar, Kozar, Pečuh, Udvar, Pelerda, Pogan, Salanta, Semelj, Sukit – 2579, 2316, 1066, 1234), zatim u Šeljinskom kotaru (baranjskom dijelu Podravine – Fok, Križevci, Starin, Martinci, Šeljin, Vertika i Vajslovo – 872, 784, 460, 638) te Mohačkom kotaru (Lančug, Mohač, Njarod – 651, 588, 160, 212). Među naseljima je na prvom mjestu po broju pripadnika i Hrvata Pečuh (1391, 1186), na dru-

gom Mohač (520, 475), na trećem Martinci (412, 378), a na četvrtom Salanta (267, 257). U navedenim četirima naseljima živi više od 47 % pripadnika hrvatske narodnosti, isto i 47 % Hrvata u Baranjskoj županiji te čak 48 % onih koji su se izjasnili da im je hrvatski materinski jezik te više od 50 % onih koji govore hrvatski u obitelji i prijateljskom krugu. Najveći porast broja pripadnika hrvatske narodnosti i Hrvata zabilježen je u Vertiki, gdje se njihov broj utrostručio u odnosu na popis iz 2011. godine, zatim u Gadanju (+ 110 %), ali ni u jednom od njih nema onih kojima je materinski jezik hrvatski i koji govore hrvatski u obitelji i prijateljskom krugu. Zatim slijede Lotar (+ 100 odnosno + 108 %),

ali nitko ne govori hrvatski, Sukit (+ 69 %), a onih koji govore hrvatski 26, dakle čak peterostruko više nego prije 11 godina. Blagi porast vidi se u Sajki, Vršendi i Mišljenu. Potreban broj za raspisivanje izbora nije dostignut u Njarodu i Bremenu, a od prije jedanaest godina u Vertiki njihov je broj premašio 25, čime su stvoreni uvjeti za raspisivanje izbora. Jedino naselje u kojem nije postignut broj od 25 su Križevci (22), ali je nakon 2019. godine utemeljena hrvatska samouprava i broj je popisanih između 20 i 24, stoga se također moraju raspisati izbori. Tako 2024. godine u 36 naselja Baranjske županije postoje uvjeti za raspisivanje izbora.

S. B.

Naselja u kojima prema podacima iz popisa postoje uvjeti za raspisivanje izbora za narodnosne samouprave 2024. godine

		2011.	2022.	%
Baranjska županija	pripadnik hrvatske narodnosti	7185	5438	- 25,13
	Hrvat po narodnosti	6343	4836	- 23,76
	materinski jezik hrvatski	3930	2312	- 41,18
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	4495	2698	- 40,08
Boja	pripadnik hrvatske narodnosti	30	29	- 3,34
	Hrvat po narodnosti	28	25	- 10,72
	materinski jezik hrvatski	13	13	0
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	12	11	- 8,34
Olas	pripadnik hrvatske narodnosti	55	29	- 47,28
	Hrvat po narodnosti	53	27	- 49,06
	materinski jezik hrvatski	34	15	- 55,89
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	21	10	- 52,39

		2011.	2022.	%
Sajka	pripadnik hrvatske narodnosti	39	43	+ 10,25
	Hrvat po narodnosti	36	39	+ 8,33
	materinski jezik hrvatski	5	4	- 20
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	16	6	- 62,5
Surdukinj	pripadnik hrvatske narodnosti	86	76	- 11,63
	Hrvat po narodnosti	79	73	- 7,60
	materinski jezik hrvatski	46	34	- 26,09
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	39	32	- 17,95
Vršenda	pripadnik hrvatske narodnosti	96	106	+ 9,44
	Hrvat po narodnosti	96	104	+ 7,70
	materinski jezik hrvatski	59	66	+ 10,61
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	49	37	- 24,49

		2011.	2022.	%
Komlov	pripadnik hrvatske narodnosti	67	52	- 22,39
	Hrvat po narodnosti	59	38	- 35,60
	materinski jezik hrvatski	22	20	- 9,10
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	26	14	- 46,16
Lančug	pripadnik hrvatske narodnosti	48	41	- 14,59
	Hrvat po narodnosti	40	37	- 7,5
	materinski jezik hrvatski	14	6	- 57,15
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	17	10	- 41,18
Mohač	pripadnik hrvatske narodnosti	700	520	- 25,72
	Hrvat po narodnosti	633	475	- 24,97
	materinski jezik hrvatski	252	138	- 45,24
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	316	178	- 43,68
Gadanj (Ranjoš)	pripadnik hrvatske narodnosti	30	63	+ 110
	Hrvat po narodnosti	30	63	+ 110
	materinski jezik hrvatski	3	0	- 100
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	21	0	- 100
Birjan	pripadnik hrvatske narodnosti	78	38	- 51,29
	Hrvat po narodnosti	78	38	- 51,29
	materinski jezik hrvatski	74	10	- 86,49
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	74	12	- 83,79
Mišljen	pripadnik hrvatske narodnosti	111	128	+ 15,31
	Hrvat po narodnosti	98	120	+ 22,44
	materinski jezik hrvatski	57	61	+ 7,01
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	57	67	+ 17,54
Kukinj	pripadnik hrvatske narodnosti	133	105	- 21,06
	Hrvat po narodnosti	129	103	- 10,16
	materinski jezik hrvatski	111	66	- 40,55
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	109	63	- 42,21
Lotar	pripadnik hrvatske narodnosti	26	52	+ 100
	Hrvat po narodnosti	25	52	+ 108
	materinski jezik hrvatski	11	6	- 45,46
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	8	7	- 12,5

		2011.	2022.	%
Kozar	pripadnik hrvatske narodnosti	90	63	- 30
	Hrvat po narodnosti	88	61	- 31,69
	materinski jezik hrvatski	54	23	- 57,41
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	53	30	- 43,40
Pečuh	pripadnik hrvatske narodnosti	1922	1391	- 27,63
	Hrvat po narodnosti	1627	1186	- 27,11
	materinski jezik hrvatski	894	538	- 39,83
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	1068	665	- 37,74
Udvar	pripadnik hrvatske narodnosti	128	102	- 20,32
	Hrvat po narodnosti	99	99	0
	materinski jezik hrvatski	91	66	- 27,48
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	103	70	- 32,04
Pelerda (Pellérd)	pripadnik hrvatske narodnosti	36	33	- 8,34
	Hrvat po narodnosti	28	25	- 10,72
	materinski jezik hrvatski	20	8	- 80
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	26	19	- 26,93
Pogan	pripadnik hrvatske narodnosti	124	79	- 26,30
	Hrvat po narodnosti	116	79	- 31,90
	materinski jezik hrvatski	80	35	- 56,25
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	82	36	- 56,10
Salanta	pripadnik hrvatske narodnosti	336	267	- 20,54
	Hrvat po narodnosti	314	257	- 18,16
	materinski jezik hrvatski	234	162	- 30,77
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	262	157	- 40,11
Semelj	pripadnik hrvatske narodnosti	85	60	- 29,42
	Hrvat po narodnosti	76	57	- 25
	materinski jezik hrvatski	40	23	- 43,5
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	49	29	- 39,82
Sukit	pripadnik hrvatske narodnosti	26	44	+ 69,23
	Hrvat po narodnosti	26	44	+ 69,23
	materinski jezik hrvatski	12	17	+ 41,66
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	5	26	+ 520

		2011.	2022.	%
Katolj	pripadnik hrvatske narodnosti	107	74	- 30,85
	Hrvat po narodnosti	93	73	- 21,51
	materinski jezik hrvatski	86	49	- 43,03
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	68	45	- 33,83
Fok	pripadnik hrvatske narodnosti	121	66	- 45,46
	Hrvat po narodnosti	121	61	- 49,59
	materinski jezik hrvatski	118	25	- 79,82
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	119	35	- 70,51
Križevci	pripadnik hrvatske narodnosti	41	27	- 34,15
	Hrvat po narodnosti	37	22	- 40,55
	materinski jezik hrvatski	28	8	- 71,43
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	32	15	- 53,13
Starin	pripadnik hrvatske narodnosti	194	124	- 36,09
	Hrvat po narodnosti	175	115	- 34,29
	materinski jezik hrvatski	153	81	- 47,06
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	188	110	- 41,49
Martinci	pripadnik hrvatske narodnosti	714	412	- 42,30
	Hrvat po narodnosti	685	378	- 44,82
	materinski jezik hrvatski	606	275	- 54,63
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	670	363	- 43,83
Šeljin	pripadnik hrvatske narodnosti	217	141	- 35,03
	Hrvat po narodnosti	196	120	- 38,77
	materinski jezik hrvatski	98	57	- 41,84
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	139	90	- 35,26
Vertika	pripadnik hrvatske narodnosti	12	34	+ 283
	Hrvat po narodnosti	11	34	+ 309
	materinski jezik hrvatski	-	-	-
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	0	-	-
Vajslovo	pripadnik hrvatske narodnosti	31	31	0
	Hrvat po narodnosti	30	29	- 3,34
	materinski jezik hrvatski	13	5	- 61,54
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	15	9	- 40

		2011.	2022.	%
Harkanj	pripadnik hrvatske narodnosti	182	177	- 2,75
	Hrvat po narodnosti	142	131	- 7,75
	materinski jezik hrvatski	106	109	+ 2,83
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	140	117	- 26,43
Kašad	pripadnik hrvatske narodnosti	123	92	- 25,21
	Hrvat po narodnosti	122	89	- 27,05
	materinski jezik hrvatski	118	79	- 33,06
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	119	85	- 28,58
Šikloš	pripadnik hrvatske narodnosti	244	165	- 32,38
	Hrvat po narodnosti	183	123	- 32,79
	materinski jezik hrvatski	130	83	- 36,16
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	184	99	- 46,20
Selurince	pripadnik hrvatske narodnosti	75	60	- 20
	Hrvat po narodnosti	71	54	- 23,95
	materinski jezik hrvatski	45	30	- 33,34
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	45	37	- 17,78
Dobsa (Nagydob-sza)	pripadnik hrvatske narodnosti	47	55	+ 17,02
	Hrvat po narodnosti	45	55	+ 22,22
	materinski jezik hrvatski	6	4	- 33,34
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	7	3	- 57,15
Siget	pripadnik hrvatske narodnosti	102	86	- 15,69
	Hrvat po narodnosti	88	79	- 10,23
	materinski jezik hrvatski	35	24	- 31,43
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	55	25	- 54,55
Šaroš	pripadnik hrvatske narodnosti	21	30	+ 30
	Hrvat po narodnosti	20	28	+ 28,58
	materinski jezik hrvatski	8	10	+ 20
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	10	-	- 100

Népszámlálás 2022

VELIKO BUNJEVAČKO PRELO U ČAVOLJU

„Tamburaši, svirajte bećarac
Da vidite kaki sam pijanac” (bećarac)

Svake godine uz velik trud u Čavolju priređujemo naše Bunjevačko veliko prelo, koje smo ove godine održali 13. siječnja 2024. godine u večernjim satima. Prelo je organizirala čavoljska hrvatska samouprava. Okupilo se mnogo gostiju, a predsjednica samouprave Zita Ostrogonac Kiss pozdravila je naše goste, posebno načelnicu Čavolja Anitu László Csala, ali i svakog tko je došao.

Zajedno smo zapjevali našu himnu „Kolo igra, tamburica svira, pisma ječi, ne da srcu mira”.

Vrlo je važno njegovanje i očuvanje naše tradicije, običaja, baštine, svega onoga što cijenimo i smatramo svojim. Onim što smo dobili od naših predaka. Mi Čavoljci jako smo sretni jer smo imali puno sakupljača (npr. Ivana Petreša, Mišu Mandića) koji su skupili, sačuvali, napisali, predali nam te važne običaje „DA SE NE ZABORAVE”. Njima smo zbog toga dužni i zahvalni!

Dječja plesna skupina (starija)

Započeli smo nastup s mališanima koji su bili jako vrijedni, imali su velik uspjeh. Imamo dvije dječje plesne skupine, u većoj su djeca koja su odavno članovi. Nosili su jako

Najmlađi Čavoljci

lipu narodnu nošnju (svilu), imali su novu odjeću i prikazali stare plesove i pjesme. Plesali su kao odrasli. Dirnuo nas je njihov ples – plesali su jako lipo i ujednačeno, suknje su se šušljivo ljuljale. Nagrađeni su velikim pljeskom publike.

Hvala na prekrasnoj predstavi, koja je bila i vrlo dirljiva, vrlo lipo, vrlo zabavna i vesela... Fala vam!

Prelo su otvorili tamburaši Orkestra „Bačka” iz Gare. Cijela večer bila je u jako dobrom raspoloženju, svi smo se dobro zabavljali i veselili. „Veseli se, svaki mu se divi, nek se znade da Bunjevac živi”.

Nismo htjeli da noć završi, privukla nas je glazba i ples, pa „prodali smo i dušu”.

Fala i vama, dragi naši tamburaši, za nezaboravnu noć.

Lipo je bilo biti zajedno, družiti se, zabavljati se i veseliti s poznanicima i prijateljima.

Najveća fala našim organizatorima za prekrasno uređenu prostoriju, „bili čaršavi na astalu” čekali su goste, zidovi su bili ukrašeni starim slikama, narodnim nošnjama, papučama itd. Hvala na organizaciji i druženju i svima koji su bili s nama. I sljedeći put opet ovdje BUDIMO ZAJEDNO...

Stana Gašparović

Nosač zvuka s crkvenim pjesmama bunjevačkih Hrvata u Gari

Hrvatska samouprava Gare izdala je nosač zvuka s crkvenim pjesmama bunjevačkih Hrvata u Gari. Pjesme izvodi Orkestar „Bačka”, a nosač zvuka snimljen je potkraj prošle godine u Kulturnom centru bačkih Hrvata u Baji. Snimljeno je 18 crkvenih pjesama bunjevačkih Hrvata koje je skupio učitelj tambure i bivši župni kantor Stipan Krekić. Dio snimljenih crkvenih pjesama predstavljen je na misnom slavlju treće nedjelje došašća, u povodu blagdana bunjevačkih majki i očeva, u župnoj crkvi svetog Ladislava u Gari. Kako nam je kazao predsjednik mjesne samouprave Martin Kubatov, projekt su ostvarili uz potporu Fonda „Gábor Bethlen” Ureda premijera Mađarske (NKUL-KP-1-2023-2-000235).

Orkestar „Bačka” na hrvatskoj misi predstavio je nosač zvuka i uljepšao misu božićnim pjesmama

Na Sveta tri kralja u Harkanju

Tradicionalni koncert na Sveta tri kralja u organizaciji Hrvatske samouprave Harkanja održan je i ove godine u harkanjskoj rimokatoličkoj crkvi. Koncertu je prethodila sveta misa na hrvatskom jeziku koju je služio velečasni Danijel Tigandžin, župnik Župe svetog Roka u Veliškovcima, uz domaćeg župnika Ladislava Rontu. Misu je pjevala Muška pjevačka skupina „Starotopoljani“ iz Starog Topolja.

Nakon svete mise koncert hrvatskih božićnih i domoljubnih pjesama održala je Muška pjevačka skupina „Starotopoljani“, čiji je voditelj Željko Norac. Zatim su kći i majka – Noémi Tihanyi i Tünde Komora (članice Mješovitog pjevačkog zbora Hrvata grada Harkanja) – u duetu otpjevale pjesmu *Tri kralja jahahu*. Na kraju je svećenicima i zboru prigodnim riječima zahvalila dopredsjednica Hrvatske samouprave Harkanja Đurđa Geošić Radosnai.

U svojoj nadahnutoj propovijedi vlč. Danijel Tigandžin, koji je kao misionar bio tri godine u Biskupiji Canelones (Urugvaj), govorio je o traženju doma i skloništa. Osvrnuo se na brojne hrvatske emigrante koji su kroz povijest napuštali hrvatske prostore zbog ovih ili onih razloga – ratova,

Muška pjevačka skupina „Starotopoljani“

vlč. Danijel Tigandžin i župnik Ladislav Ronta

Noémi Tihanyi i Tünde Komora

Dio vjernika

siromaštva, proganjanja i bijede – te tražili prenoćište i novi dom za sebe i svoju djecu. Pozvao je vjernike na otvorenost srca i duše te ukazao na potrebu poštovanja osnovnih životnih vrijednosti i morala.

Pjevanjem svete mise te poslije i kratkim koncertom Muška pjevačka skupina „Starotopoljani“ oduševila je okupljene vjernike. U svojoj zahvali dopredsjednica Hrvatske samouprave Harkanja Đurđa Geošić Radosnai istaknula je važnost tog velikog blagdana koji Hrvatska samouprava Harkanja i harkanjska rimokatolička župa već više od 20 godina obilježavaju svetom misom i koncertom. Zahvalila je i brojnim uglednicima koji su nazočili misi: generalnom konzulu

Dragi Horvatu, glasnogovorniku Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozi Solgi, predsjedniku HDS-a Ivanu Guganu, dogradonačelnici Harkanja Évi Hosszú Dávid i drugima. Voditelj Muške pjevačke skupine „Starotopoljani“ Željko Norac rekao je: „Sudjelovati u euharistiji i pjevanju svete mise hrvatskom narodu koji živi u susjednoj Mađarskoj čast je i privilegija koju smo imali ove godine. U dugogodišnjoj tradiciji obilježavanja Sveta tri kralja prva smo muška pjevačka skupina koja je imala čast pjevati svetu misu. Zahvaljujemo jako gostoljubivim domaćinima, svećenicima i svima koji su sudjelovali u ovogodišnjem slavlju.“

Branka Pavić Blažetin

SAKRALNI SVIJET

Josipa Drvoderića povezao dvije obale Mure

U nazočnosti mnogo zainteresiranih s jedne i druge strane Mure 4. prosinca 2023. godine u Gradskoj knjižnici u Letinji otvorena je izložba goblena goričanskog župnika Josipa Drvoderića *Sakralni svijet* te su predstavljene njegove posljednje zbirke pjesama – *Marijanski kanconijer* i *Međimurske minijature*. Izložba je nastala zahvaljujući suradnji župnika Župe svetog Leonarda u Goričanu Josipa Drvoderića i župnika Župe Svetog Trojstva iz Letinje Géze Aignera. Priredbi se pridružila i Hrvatska samouprava Letinje na čelu s Marijom Đuric kao i Kulturno-prosvjetni centar „Fáklya“. Na otvorenju pozdravne je riječi uputio ravnatelj Kulturno-prosvjetnog centra József Dömök, a izložbu je otvorio župnik Géza Aigner. Cijela je umjetnička večer prekrasno uokvirena recitacijama Drvoderićevih pjesama (recitirale su Jelena Vadas, Monika Večerić i autor) te izvedbom adventskih melodija glazbenika Krunoslava Lajtmana i pjevanjem hrvatskog pjevačkog zbora iz Letinje. Uoči izložbe župnik Josip Drvoderić poklonio je nekoliko hrvatskih knjiga knjižnici. Izložba se mogla posjetiti do 18. siječnja u Gradskoj knjižnici u Letinji.

Najnovija izdanja Josipa Drvoderića, zbirke pjesama

Župnik iz Goričana Josip Drvoderić poznat je među pomurskim hrvatskim vjernicima, a isto tako i u hrvatskoj zajednici u Mađarskoj. Svesrdno pomaže na hrvatskim vjerskim programima, služio je misu na Danu Hrvata, u došašću sudjelovao na misnom slavlju u bazilici svetog Stjepana u Budimpešti, a da ne govorimo o brojnim programima u Pomurju uz koje uvijek dodaje svoju osobnost spajajući ljude u vjeri, kulturi i umjetnosti. S izložbom goblena *Sakralni svijet* odnosno preko predstavljanja njegovih zbirki pjesama pomurska zajednica upoznala je njegov umjetnički duh koji je prožet duhovnošću, ljubavlju prema Bogu, svećeničkom zvanju i čovječnosti te njegovim razmišljanjima. Budući da letinjski župnik Géza Aigner već nekoliko godina surađuje sa župnikom Drvoderićem (zajedno služe misu u obližnjim vinogradima, slave svetce vinske kulture),

želio je da vjernici upoznaju župnika Drvoderića i kao pjesnika, pisca i umjetnika te ga je zamolio za izložbu. Oba se župnika zalažu za povezivanje naroda i jačanje prijateljstava Hrvata i Mađara. Tijekom prošle godine ostvarili su razne zajedničke projekte – vjernici iz Letinje hodočastili su u razna međimurska mjesta, a međimurski su vjernici bili gosti na proštenju u vinogradima. Inače velečasni Drvoderić ljubav prema Pomurju vuče iz mladenačkih dana jer je na tim područjima imao te i danas ima rodbinu. U 80-im godinama prošloga stoljeća posjećivao je Pomurje biciklom te se i danas u njemu osjeća kao kod kuće. Otkako službuje u Goričanu, u prvom naselju uz granicu, trudi se uspostaviti dobrosusjedsku suradnju pogotovo na vjerskom polju, ali i na drugim poljima. Izložba njegovih goblena prvi je put upričena u rujnu 2022. godine uoči njegove

srebrne mise u Goričanu. Taj ga hobi prati od srednjoškolskih dana do danas. Izrada goblena za njega je neka vrsta rekreacije, odmora. Dok izrađuje goblene, razmišlja o svojim planovima, o svojim budućim knjigama ili stvara nove pjesme. Na izložbi u Letinji bila je izložena 21 slika s vjerskim motivima, no u njegovoj zbirki ima radova i s temama iz prirode. „Gobleni su nekad

TRENUTAK ZA PJESMU

Bolesnik u poslijepodne

Danas su prozirne i blijede
moje ruke.

Zašto ih netko ne obraduje?

Nebo je upljuvak što nas truje,
u nama je dosada i smrt.

U kostima se miču stare slike
i kišnu crne krošnje
u djetinjstvu gledane

u nama
plaču
uspomene.

Odletio sam iz tijela
na krilima
goluba.

U naslonjaču
sjedi
lešina.

Mrtvaci s nama govore
po naborima zida.

Prozori su putovi
u nebo.

Prozori su tajne u nama.

Jure Kaštelan

krasili dvorce u Europi, a krase ih i danas", rekao je autor na izložbi. Naime, često su ih izrađivale žene iz visokog plemstva. Gobleni se mogu izraditi na dva načina: prema otisnutoj slici ili po shemi. Velečasni Drvoderić izrađuje ih na prvi način. Mogu se raditi s koncem od šest niti, a ako netko želi da slika bude još točnija, kao fotografija, niti se razdvajaju i vezanje traje mnogo duže. Velečasni je isprobao i jedan i drugi način i, doista, neka su djela poput fotografije. Njegovi gobleni – Posljednja večera, Barokni anđeo, Sveti Josip s malim Isusom, Isusova molitva iznad Jeruzalema, Zagrebačka katedrala, Sveti Florijan, Srce Isusovo, Blažena Djevica Marija s malim Isusom, Lurdska gospa, Marijino srce i druga djela – brižnim odabirom boja zrače mir, ljubav prema promatraču te divljenje

Publika s obiju strana granice

Josip Drvoderić pokazuje goblen izrađen u čast Lurdske gospe

prema nastanku slike od sitnih našivenih elemenata. Velečasni vrlo voli povijest te je istražuje. Napisao je i nekoliko knjiga: *Hrvatske crkvene i svjetovne popijevke Florijana Andrašeca – kantora u Dekanovcu, u Međimurju te Tragovi iskona*. Trenutačno se čeka objava knjige o povijesti živih jaslisa. Uz sve to piše i prekrasne duhovne pjesme od kojih su neke i uglazbljene. Godine 2021. objavio je i zbirku pjesama *Međimurske minijature*. Zbirka je plod tridesetogodišnjeg stvaralaštva, a za vrijeme pandemije svoje je pjesme uspio složiti u zbirku. Najnovija mu je zbirka pjesama *Marijanski kanconijer*, koja sadržava 27 novih pjesama na temu Blažene Djevice Marije. Velečasni Drvoderić želio je posvetiti posebnu zbirku Mariji, koju podjednako štiju Hrvati i Mađari te je smatraju svojom majkom. Otkako Josip Drvoderić službuje u Goričanu, tik do krajeva gdje obitavaju pomurski Hrvati, vrlo se angažira za njih.

Ima vrlo dobru suradnju i s gradišćanskim Hrvatima. Svim svojim istupima radi na zbližavanju dvaju naroda, a tako je i na otvorenju izložbe pročitao svoje pjesme o svetcima s kojima su oba naroda vrlo povezana.

„Namjerno sam izabrao dvije pjesme vezane uz svetce koje posebno štiju i Mađari, a i Hrvati. Sveti Martin rođen je upravo na mađarskom tlu, a isto tako i sveta Elizabeta, dok Blaženu Djevicu Mariju štiju i Mađari i Hrvati kao svoju majku. Važno mi je da se okupimo na raznim događanjima od folklora do sporta i drugih priredaba koje organiziraju hrvatske udruge, samouprave. Drago mi je kad uspijem motivirati ljude da nađu u svojem životu taj jedan potencijal koji imamo svi jer svi smo mi, kako kaže sveto Evanđelje, za nešto talentirani. Bog nam je dao darove i čovjek ih samo treba pronaći. Doista mi je radost kad mogu nekomu pomoći da u nečemu uspije. Znanje treba podijeliti, ne smije se ljubomorno čuvati,

nego ga treba dijeliti s prijateljima i tako se suradnja nastavlja”, rekao je na kraju izložbe velečasni Drvoderić već razmišljajući o sljedećem susretu s hrvatskom pomorskom zajednicom.

Josip Drvoderić rođen je 27. veljače 1973. godine u Novakovcu kao najstariji od desetero braće i sestara. Nakon osnovne škole upisao je Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju na Šalati u Zagrebu. Nakon završene gimnazije upisao je Filozofsko-bogoslovni studij na Kaptolu, gdje je diplomirao 1997. godine s povijesnom temom *Generalni vikarijat za Međimurje (1941. – 1945.)*. Zaredio se iste godine. Prva župa mu je bila u zagrebačkom naselju Španško, zatim u Župi sv. Ane u Križevcima, a potom u Varaždinskoj biskupiji u Župi Kozarevac. Nakon toga bio je svećenik misionar u Harkivsko-zaporiškoj biskupiji u Ukrajini. Na poziv biskupa službovao je u Donjoj Voći, a od listopada 2016. godine župnik je u Goričanu.

Beta

Hrvatski pjevački zbor iz Letinje

Božićni koncert Djevojačkog zbora „Mozartine” u crkvi Rana sv. Franje

U budimskoj crkvi Rana sv. Franje 7. siječnja održan je božićni koncert Djevojačkog zbora „Mozartine”. Zbor predvođen dirigenticom Ivom Rem oduševio je sve prisutne otpjevavši hrvatske božićne pjesme u aranžmanu Pere Gotovca. Koncertu je prethodila sveta misa na hrvatskom jeziku koju je predvodio velečasni Vjenceslav Tot, a dijelove mise čitao je Goran Jazbinšek.

Slavni pjevački studio „Mozartine” iz Zagreba, koji ove godine slavi 25. obljetnicu osnutka, započeo je 2024. godinu koncertima u Grazu i Budimpešti.

Dirigenticica Iva Rem otkrila je da se veseli ponovnom dolasku i nastupu u Budimpešti, gdje su posljednji put nastupili još 2007. godine, te tomu što zbor uskoro odlazi na turneju u Nizozemsku.

Pjevački studio „Mozartine” 1999. godine osnovala je dirigenticica Sonja Rem. Studio je započeo rad kao dječji zbor višeg uzrasta te je samo godinu nakon osnutka zbog velikog interesa osnovan i dječji zbor nižeg uzrasta. Sustavnim širenjem, predanim radom, brojnim pohvalama kritičara, glazbenim odgojem i odrastanjem prvih članica danas broje čak 11 zbornih sastava s ukupno dvjestotinjak pjevača. Studio broji 7 dječjih djevojačkih zborova (Chopinine, Raveline, Scarlattine, Papandopuline, Schubertine, Vivaldine, Bachovine) na 7 različitih lokacija u Zagrebu i jedan zbor dječaka – BoysVoice. Najstariji je zbor u studiju Djevojački zbor „Mozartine”. „Musical zbor Webber” djeluje kao poseban ansambl unutar studija, a čine ga djeca koja osim pjevačkog talenta razvijaju i talent za ples i glumu. Sastav „Mozartine” brojčano slovi za najveći pjevački studio tog tipa u Hrvatskoj, ali i šire.

„Mozartine”

Nekadašnje članice Djevojačkog zbora „Mozartine” okupile su se pod imenom „Ex Mozartine” i 2011. godine s Damirom Urbanom snimile vrlo uspješnu obradu njegove pjesme *Glas jeka*. To je bila prva zajednička pjesma tog djevojačkog zbora koji čini dvadesetak djevojaka, a cijeli je projekt bio zamišljen kao suradnja s renomiranim hrvatskim glazbenicima. To će rezultirati i objavljivanjem albuma s ciljem da se široj publici približi zbornsko pjevanje modernim obradama poznatih domaćih i stranih hitova, spajajući klasiku s urbanim, modernim zvukom. Nakon suradnje s Damirom Urbanom uslijedile su mnoge druge, između ostalog s Oliverom, Ivanom

Dečakom, Nenom Belanom, TBF-om, grupom Psihomodo Pop, Ivanom Radovniković i Edom Maajkom.

Zborovi njeguju klasičnu glazbu, a kroz godine djelovanja nanizali su mnogo uspjeha nastupajući na brojnim humanitarnim i prigodnim događanjima. Tijekom 25 godina održali su koncerte u više od 100 hrvatskih gradova te proputovali Europu – od Poljske, Mađarske, Italije, Švicarske, Švedske i Norveške preko Njemačke, Austrije, Francuske, Nizozemske i Belgije pa sve do Engleske. Bili su i u Americi, gdje su održali dvije turneje u New Yorku, Newarku, Chicagu, Bostonu i Detroitu.

Kršul

MATURANTI S KRKA POSJETILI HOŠIG

HOŠIG-ova aula 19. siječnja odjekivala je veselim poklicima i pjesmama na čakavskom dijalektu. Naime, 65 maturanata iz Srednje škole „Hrvatski kralj Zvonimir” s otoka Krka posjetilo je HOŠIG i predstavilo se kulturnim programom u auli u punom sjaju. HOŠIG-ovci su pomno slušali stihove na čakavštini pokušavajući odgonetnuti neke nepoznate riječi koje su recitali krčki maturanti kao pravi njegovatelji „domaće besede” odjeveni u tradicionalne narodne nošnje s otoka Krka.

Krčki su maturanti sa svojim nastavnicima u sklopu izvanučioničke nastave pod nazivom „Tisućljetna povezanost između Hrvatske i Mađarske” posjetili HOŠIG te se nakon uspostavljanja prijateljskih odnosa nadaju budućoj suradnji.

Srednja škola „Hrvatski kralj Zvonimir” polivalentna je i objedinjuje opću gimnaziju, hotelijersko-turističku školu, ekonomsku školu, ugostiteljsku trogodišnju školu (konobari, kuhari, slastičari) i strojarska zanimanja (strojibravari, automehaničari, instalateri grijanja, vodoinstalateri i plinoinstalateri, tokari, bravari, limari i glodači). Ujedno je to i jedina srednja škola na Krku te je među najuspješ-

Maturanti iz Srednje škole „Hrvatski kralj Zvonimir”

nijim hrvatskim školama koje su nositeljice brojnih međunarodnih edukativnih programa i projekata, kao što je primjerice i Škola ambasador Europskog parlamenta.

Ravnateljica Srednje škole „Hrvatski kralj Zvonimir” Gordija Marijan i ravnateljica HOŠIG-a Ana Gojtan u razgovoru su zaključile kako škole imaju puno zajedničkih tema te bi prvi zajednički projekt suradnje mogao biti na temu glagoljice. Ravnateljica Marijan rekla je: „Učenici iz HOŠIG-a mogli bi produbiti znanje i o glagoljici učiti na terenu jer se na Krku nalazi šetnica ‘Bašćanska staza glagoljice.’”

Kršul

Hrvatski bal u Koljnofu s narašćajem

Koljnofsko hrvatsko društvo kot i svako ljeto priredilo je tradicionalni hrvatski bal u Restoranu Tercia na kom je bila prisutna Folklorna grupa Koljnofa od najmanjih do najvećih folklorošev.

Koljnofsko hrvatsko društvo pozvalo je sve zainteresirane na Hrvatski bal 13. siječnja u restoran Tercia. Pozivu su se odazvali dr. Mladen Andrić, veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj, u pratnji diplomatske savjetnice Marine Sikore, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, umirovljeni direktor vukovinske škole Krešimir Matašin, gradonačelnik partnerske Općine Kiseljak Mladen Mišurić Ramljak i voditelji društav i institucijov u Koljnofu.

Na službenom otvaranju bala je predsjednik Koljnofskoga hrvatskoga društva Franjo Grubić pozdravio sve nazočne i za-

Koljnofski folkloroš

Organizatori i gosti

Vrijedna nagrada

željio svim dobru zabavu uz riči hvale svim akterom ovoga jur tradicionalnoga bala.

Folklorni program kot i svako ljeto su dali domaćini od najmanjih do najvećih. Kot se to vidi na različni priredba, najveće veselje folklorošev je mala plesačka grupa pod peljanjem Martine Korláth i Andreje Völgyi Egrešić ki su gostom pokazali najnoviju koreografiju „Marica rožica kaj si bila”, ku su premijerno prvi put pokazali u Zagrebu na Dječjem festivalčiću početkom decembra.

Muzičku pratnju su dali Mini koljnofski tamburaši pod peljanjem Ingrid Klemenčić. Potom je slijedio ples Bizovac od velikih tancešev ke vježbaju isto voditeljice folkloru u Koljnofu. Njih su pratili Koljnofski tamburaši pod peljanjem Zoltána Korlátha.

Najmlađi koljnofski folkloroš

Bogata tombola i fešta do jutarnjih uri

Ovo ljeto su organizatori bala imali blizu sedamdeset sponzorov, tako su mogli nuditi bogatu tombolu sa 170 nagradov a uzato dodatno još u polnoć dvadeset glavnih nagradov, naprimjer velike košare pune sa

slatkarijami, jedna košarkaška lopta s potpisi športašic prve lige u mađarskom prvenstvu Sopron Basketa, dve torte, lampe, armature za kupaonicu, parfem i vikend u Vlačići u Hrvatskoj u odmarališću Hrvatov, dar Hrvatske državne samouprave, i sedmerodnevni boravak u Starigradu koga je darovao vlasnik Hotela Croatia Mile Marasović, dobri prijatelj Koljnofcev.

Sudioniki su uživali muziku grupe Pinka Band, a organizatori su našli priliku po polnoći da se skupno uz jednu jačku spomenu na pjesnikinju i novinarku Timeju Horvat.

Kod licitiranja težine šunke, ku je darovao Krešimir Matašin, je bilo veliko iznenadjenje. Tri dobitniki – Tome Pajrić, dr. Franjo Pajrić i Geza Völgyi su cijelu šunku darovali folklorošem. Organizatori su bili zadovoljni s odzivom bala.

Ingrid Klemenčić • Foto: József Visi (hrvatskenovine.at)

Panonski tamburaški orkestar i Jerry Grcevich

Prosinac 2023. bio je u znaku četiriju koncerata Panonskog tamburaškog orkestra iz Pečuha i Jerryja Grcevicha: 10. prosinca imali su samostalan koncert u Mohaču, 16. prosinca nastupili su u pečuškoj Koncertnoj dvorani „Kodaly” u sklopu programa Božićnog koncerta pečuške hrvatske samouprave, 17. prosinca nastup su imali u Valpovu, a 22. prosinca u Martincima.

U Mohaču je u organizaciji Hrvatske samouprave Mohača održan koncert „Tamburicom oko svijeta” („Tamburával a világ körül”) u mohačkom Kossuth Teátrumu. Koncert je oduševio Mohačane tim više što među članovima orkestra ima dosta njih upravo iz Mohača. U punom sastavu orkestar je bio na svojem pečuškom nastupu, kad su u koncertnoj dvorani Centra „Kodaly”, u ambijentu i s akustikom kojoj zavide ponajbolje koncertne dvorane u ovom dijelu Europe, pokazali kako snažno i dobro zvuči njihova svirka pod dirigentskom palicom Ivana Draženovića.

„Panonski tamburaški orkestar”

Pjevački zbor mladih i žena članica KUD-a „Podravina” i KUD-a „Drava”

Koncert u Valpovu u sklopu Adventa u Valpovu 2023., u organizaciji Turističke zajednice Grada Valpova i Grada Valpova, održan je velikoj dvorani Centra kulture „Matija Petar Katančić”, a gost je, kao i u Mohaču i Pečuhu, i ovoga puta bio Jerry Grcevich. Orkestar pod vodstvom dirigenta Ivana Draženovića još je jedanput oduševio Valpovčane jer ovo nije bio njihov prvi koncert u Valpovu.

„Panonski tamburaški orkestar” sebe naziva tamburaškim orkestrom Hrvata u Mađarskoj sa sjedištem u gradu Pečuhu. Orkestar se u kratko vrijeme svojeg postojanja istaknuo kao jedan od najboljih tamburaških orkestara ovih prostora i najbolji tamburaški orkestar u Mađarskoj. Voditelj je orkestra magistar glazbe i pedagog Ivan Draženović iz Valpova, uz čije iskustvo i znanje orkestar ima prepoznatljiv i jedinstven zvuk, a predsjednik je udruge u sklopu koje orkestar djeluje Zoltán Vízvári. Orkestar čini dvadesetak instrumentalista i pjevačka skupina. Osim u Hrvatskoj i Mađarskoj orkestar je 2022. godine svirao na turneji u SAD-u, u Las Vegasu i Los Angelesu. Često se orkestru

pridružuje jedan od ponajboljih tamburaških virtuozu – Jerry Grcevich iz Pittsburgha. Na repertoaru su orkestra razne tradicijske hrvatske i mađarske melodije, klasična glaz-

Jerry Grcevich

ba, popularne skladbe, ali i skladbe skladane za taj orkestar. Vokalne pjesme pjevaju pjevači samog orkestra. Na spomenuta četiri koncerta s orkestrom je nastupao Jerry Grcevich iz Pittsburgha, američko-hrvatski tamburaš i skladatelj koji je u zajednici Hrvata u SAD-u, a i u Hrvatskoj, jedan od vodećih autora tamburaške glazbe. Krajem

1980-ih i početkom 1990-ih godina Jerry Grcevich band iz Pittsburgha angažirao je hrvatskog pjevača Miroslava Škoru te je za Škorinu vrlo popularnu pjesmu „Ne dirajte mi ravnicu” izradio aranžman i odsvirao sve instrumentalne dionice. Od 1980. godine Grcevich sklada i snima svoje vlastite skladbe. Kao svirač svih pet tamburaških instrumenata – bisernice, brača, bugarije, begeša i tamburaškog čela – često sam snima sve dionice na svojim albumima. Smatraju ga najboljim sviračem prim tamburice na svijetu, a mnoge tamburaške skupine u svijetu i u samoj Hrvatskoj izvode njegove kompozicije.

Nastup u Kulturnom i sportskom centru „Josip Gujaš Džuretin” u sklopu Adventskog koncerta u Podravini oduševio je nazočne. Nakon što su Hermína Kanász i Regina Várnai interpretirale prigodne stihove, nastupio je pjevački zbor mladih i žena članica KUD-a „Podravina” i KUD-a „Drava” te TS „Misija”, a potom je slijedio adventski koncert Panonskog tamburaškog orkestra.

Ovi virtuozni na žičanim instrumentima pod vodstvom valpovačkog dirigenta Ivana Draženovića uz soliste oduševili su i martinačku publiku, pogotovo nakon što su Jerry, Ivan i Zoltán obećali kako će skladatai kompoziciju o Martincima.

Kako kazuju mnogi, „svaki pojedini član orkestra virtuoz je na svojem instrumentu, a sjajno vođeni i usklađeni oduševljavaju laičkom i preciznošću izvedbe pažljivo odabranih skladbi u kojima i kao pojedinci i kao orkestar mogu pružiti maksimum”.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Anita Valpovo

Mala stranica

VALENTINOVO

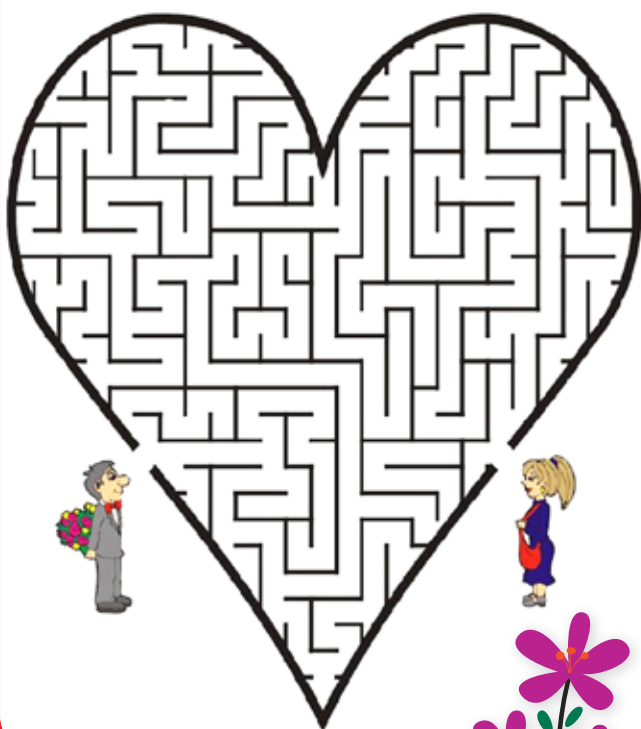
Blagdan svetog Valentina, Valentinovo ili Dan zaljubljenih jedan je od omiljenih datuma u kalendaru kojim se slavi ljubav. Iako nosi ime po kršćanskom svetcu, obilježavanje Valentinova seže još u doba Rimskog Carstva te se povezuje s festivalom rimskih bogova Fauna i Luperka odnosno blagdanom plodnosti koji se obilježavao sredinom veljače. Tim festivalom, poznatim kao Luperkalija, slavio se dolazak proljeća, a uključivao je rituale plodnosti uz puno golotinje te nasumično uparivanje muškaraca i žena. Krajem 5. stoljeća papa Gelazije zabranio je poganski blagdan te ga zamijenio blagdanom sv. Valentina, a kao dan ljubavi počeo se slaviti otprilike u 14. stoljeću.

Sveti Valentin bio je svećenik i mučenik, živio je u trećem stoljeću poslije Isusa Krista. Pripadao je progonjenoj Crkvi, Crkvi koja tijekom prva tri stoljeća nije imala slobodu djelovanja. Žestoki progoni kršćana od rimskih vlasti trajali su sve do 313. godine, do Milanskog edikta, kojim je dopušteno vjerovanje u Isusa Krista.

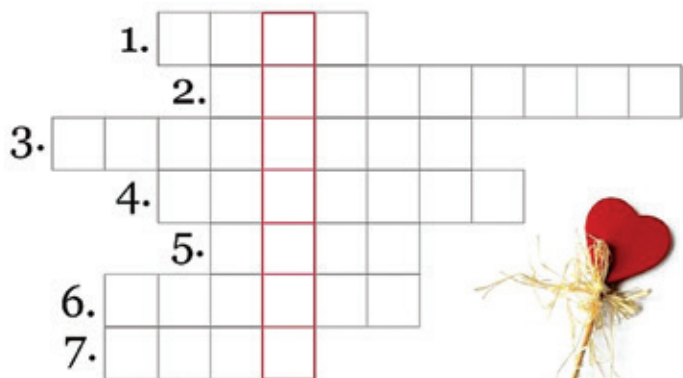
Iz života svetog Valentina najpoznatija su dva čuda – ozdravljenje od sljepoće pokćerke poganskog sudca Asterija i ozdravljenje

padavičara. Sudac je nagovarao svetog Valentina na otpad od vjere u Isusa Krista. Ako ne pristane na otpad od katoličke vjere, bit će osuđen na smrt. Asterije je Valentina odveo u svoju kuću. Odmah na ulasku u kuću, u predvorju kuće, bili su kipovi poganskih bogova koje su ukućani slavili kao politeisti. Opazivši te kipove, sveti je Valentin uskliknuo: „O, Bože, obrati ovu kuću i udijeli joj svjetlo poslije tmine da upoznaju pravo svjetlo Krista Gospodina.” Sudac Asterije imao je slijepu pokćerku. On reče svetom Valentinu da ga iskuša: „Da vidimo hoće li taj tvoj Krist povratiti vid ovoj mojoj slijepoj pokćerki.” I dovede djevojku pred svetog Valentina. Sveti Valentin položi ruke na oči slijepice djevojke i pomoli se: „Gospodine Isuse Kriste, rasvijetli službenicu svoju jer si Ti pravo svjetlo.” I, dogodilo se čudo. Slijepoj djevojci otvoriše se oči i ona progleda. Istodobno su se otvorile duhovne oči Asteriju i svim njegovim ukućanima te su povjerovali i dali se odmah krstiti. Drugo je znamenito čudo svetog Valentina ozdravljenje padavičara kojeg je ta bolest često hvatala na putu ili na drugim mjestima. Dovedi su ga pred svetog Valentina, koji je na njega položio ruke, pomolio se i od tada ga više ta bolest nije napadala.

Sveti Valentin podnio je mučeničku smrt 14. veljače 269. godine poslije Krista u Rimu. Nad grobom svetog mučenika dugo su se događala razna čuda nakon njegova ukopa i zato je papa Julije I. u 4. stoljeću na tom mjestu dao sagraditi crkvu i groblje. *Beta*

Ispuni cijelu križaljku. U crvenim poljima će se prikazati konačno rješenje i moja poruka za tebe...

1. eng. izraz za ljubav
2. obljetnica koju slavimo jednom godišnje
3. afrodizijak, ujedno i omiljeni desert ljubavnika
4. najčešći poklon voljenoj ženi
5. bog ljubavi
6. nakit, simbol vječne ljubavi
7. organ koji se povezuje s ljubavlju

Hrvatski kalendar stigao do pomurskih čitatelja

U organizaciji Neprofitnog poduzeća za kulturu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica“ i Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“ 26. siječnja u Serdahelu je predstavljen „Hrvatski kalendar 2024.“. Na promociji je nazočne u ime domaćina pozdravila ravnateljica Hrvatskog zavoda Zorica Prosenjak Matola, o važnosti objavljivanja hrvatskih izdanja govorila je ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin, a glavna urednica kalendara Branka Pavić Blažetin predstavila je sadržaj odnosno koncepciju kalendara. Presentaciju su svojim pričama obojili Veronika Vuk-Hanš i Jožo Đuric, a kulturnim programom članovi hrvatskih pomurskih zborova i tamburaši TS-a „Pomurske žice“. Na predstavljanju je upriličeno kušanje pomurskih tradicionalnih jela čiji su recepti uvršteni u kalendar.

Na prezentaciji je u ime izdavača govorila Timea Šakan-Škrilin, ravnateljica Croatice, u ulozi urednice Branka Pavić Blažetin, a razgovor je moderirala novinarka Bernadeta Blažetin

Hrvatski kalendar kontinuirano izlazi svake godine od 1991. godine nudeći zanimljivo štivo ponajprije pripadnicima hrvatske zajednice u Mađarskoj, ali i svima koje zanimaju hrvatska povijest, književnost, vjera, zanimljivi pojedinci, hrvatske tradicije. Hrvatski kalendar prošle je godine predstavljen u svim hrvatskim regijama naše zemlje, počevši od Budimpešte (u sjedištu Izdavačke kuće „Croatica“) preko ostalih regija od Gradišća do Bačke. Na serdahelsku prezentaciju stigli su zainteresirani iz raznih hrvatskih pomurskih naselja, a i s druge strane granice, iz Goričana. Promociju je vodila i moderirala novinarka Hrvatskog glasnika Bernadeta Blažetin. Na početku je zamolila nazočne da se minutom šutnje prisjete pokojne kolegice, novinarku Timee Horvat, koja nažalost novinarski tim tjednika i kalendara više ne može jačati. Moderatorica je prezentaciju kalendara vodila po niti uvodne riječi urednice, po kojoj su za izlaženje takvih izdanja, pa i svih drugih, ponajprije zaslužni izdavač, autori i čitateljska publika. Budući da je izdavača zastupala ravnateljica nakladničke

Publika na predstavljanju

kuće „Croatica“ Timea Šakan-Škrilin, ona je govorila o važnosti izlaženja kalendara koji je odraz hrvatske zajednice, u kojem se objavljuju poglavito napisi upravo o njoj, a istodobno i za nju. Dodala je kako se Croatica organiziranjem promocija po regijama želi približiti čitateljstvu i prenijeti poruku o važnosti njegovanja hrvatske riječi. Uređivanje kalendara i ove godine potpisuje Branka Pavić Blažetin, glavna i odgovorna urednica tjednika Hrvata u Mađarskoj Hrvatskog glasnika. Urednica je na promociji posebno zahvalila autorima tekstova i fotografija te svima koji su surađivali u nastajanju izdanja i

na taj ga način obogatili – jer bez autora također ne bi mogao nastati kalendar. Ponovno je pozvala nazočne na suradnju. Urednica se tijekom uređivanja trudila da kalendar na 200 stranica nudi zanimljive napise za razne uzraste, za sve Hrvate od Gradišća do Bačke, gdje god živjeli, koji god dijalekt govorili, čime se god bavili. Urednica Branka Pavić Blažetin smatra da u kalendaru svatko uspijeva pronaći nešto za sebe, od društveno-političkih, povijesnih, vjerskih tema, predstavljanja osoba, hrvatskih knjiga do raznih priča, i nada se da će se mnogi družiti s knjigom tijekom cijele godine. Presentaciju kalendara obogatila je pričom o dojmovima s hodočašća u Međugorje Veronika Vuk-Hanš, čiji je napis uvršten u kalendar, a pripovjedač Jožo Đuric razveselio je publiku svojim kajkavskim anegdotama koje čitatelji također mogu pronaći u izdanju. Na prezentaciji su pjevači hrvatskih pomurskih zborova i Tamburaškog sastava „Pomurske žice“ izveli pomurske popevke, a upriličeno je i kušanje tradicionalnih pomurskih jela čiji su recepti uvršteni u kalendar. *Beta*

Zagrebačka televizija snimala u Tukulji, Budimpešti i Pečuhu

Ekipa HRT-a na čelu s urednicom Silvijom Trnčević 14. siječnja boravila je u Tukulji snimajući priloge iz života rackih Hrvata koji stoljećima žive u Tukulji. Prilozi će biti emitirani u mozaičnoj televizijskoj emisiji o hrvatskim iseljenicima, hrvatskim manjinama u europskim državama i povratnicima u domovinu *Glas domovine*. Urednik je emisije Zvonko Božinović, a emitira se utorkom na Drogom programu HTV-a u 18:10 te u televizijskoj emisiji *Globalna Hrvatska* programa Glas Hrvatske, čiji je glavni urednik Ivo Kujundžić. Glas Hrvatske donosi tjedni pregled aktualnih događanja iz svih područja života Hrvata izvan RH, posebice onih koji povezuju domovinsku i iseljenu Hrvatsku. Emisija se emitira četvrtkom u 18:05 na HTV-u 2, a repriza je subotom u 17:10 na HTV-u 4.

Uz predsjednicu Hrvatske samouprave Tukulje Mártu Gólyu i zastupnicu Katinku Ágics-Farkas ekipu HRT-a dočekao je i Pál Hoffman, gradonačelnik Tukulje. U velikoj dvorani Doma kulture snimljen je tukuljski Racki muški zbor i Orkestar „Kolo” pod vodstvom Lászlóa Halásza.

Predsjednica Hrvatske samouprave Tukulje Márta Gólya

Tijekom snimanja predsjednica Hrvatske samouprave Tukulje Márta Gólya govorila je o narodnosnom životu i obrazovanju, voditelj zboru László Halász govorio je o životu i radu zboru, odnosno njegovoj ulozi kao čuvara tradicije. Razgovori na materinskom jeziku starijih Tukuljaca – Jánosa Jozskina, Sándora Patarcsitsa – bili su zanimljivi. István Istvánov „Truli” također je bio zanimljiv sugovornik, a snimljena je i crkva Male Gospe. Televizijska ekipa snimila je pjesmu pjesnikinje Marge Šarac koju je na tukuljskom narječju recitirao učenik 6. r. Dominik Polgár iz Osnovne škole „Sándor Weöres” u Tukulji. Osim toga gosti su se upoznali i

s poviješću i tradicijama mjesta. O doseljavanju, običajima i životu tukuljskih rackih Hrvata govorio je dr. József Szilágyi. Nakon toga za potrebe snimanja posjetili su i rimokatoličku crkvu te obiteljsku vinariju Török, gdje su uz razgledavanje zavičajne zbirke bili počašćeni i degustacijom vina. Zbirku Gábora Töröka o vojnoj povijesti 20. stoljeća vrijedi zabilježiti. Čak i nakon 400 godina od dolaska u Tukulju i danas mala skupina Hrvata čuva vjeru, tradicije i običaje pa i materinski jezik. Ekipa HRT-a tih je dana (za svojeg četverodnevni boravak u Mađarskoj) uz Tukulju snimala i u Budimpešti i Pečuhu.

Reportaža Hrvatske televizije ima za cilj prikazati život Hrvata u okolici Budimpešte.

Hrvatska samouprava Tukulje posebno je zahvalila svima koji su sudjelovali na snimanju kao i gradonačelniku Tukulje Pálu Hoffmanu, mjesnom župniku ocu Károlyu, Ágnes Tarcsa, Rackom muškom zboru i svim njegovim članovima, Jánosu Jozskinu, Sándoru Patarcsitsu, Dominiku Polgáru i njegovim roditeljima, dr. Józsefu Szilágyiju, Gáboru Töröku i njegovoj obitelji te ekipi HRT-a.

Kršul / BPP

Baština

XXI. MALIGAN TURA

Zbog godinastoga vrmena ovo ljeto termin Maligan ture je premješćen na 13. januar. Grizli su jutrašnji minusi kada su pišači skupa došli u farofskoj pivnici na poziv novoga kiseškoga farnika Zoltana Kirnera. Na poznatom putu uz ruksak-muziku Timee Singer išli su berači grojza od Štajričeve do Farkaševe, od Avarove do Kalmanove pivnice, a na kraju u Štefanichevu vinarsku bazu. Za pozdravnim kapljic žganoga kušali su lanjski Zweigelt, Blauburger i Plavu Frankovku i ljetošnji Cuvee i Chardonnay. Domaći svinjokoljski falati, kuhani Frankfutari, fašerano meso i kolači su bili temelj tekućinama. Šandor Petković, predsjednik Hrvatske samouprave u Kisegu, se je zahvalio domaćinom za ugodno primanje i pozvao je svakoga na kiseški hrvatski bal. Čist zrak, ugodna zimska temperatura bez vjetera su bili zdrav dodatak ovoga običaja.

Tekst i foto: Marija Fülöp-Huljev

Sudionici Maligan ture

SJEDNICA SKUPŠTINE HDS-A 10. VELJAČE 2024.

Na mrežnim stranicama HDS-a 16. siječnja objavljena je Obavijest o sjednici Skupštine Hrvatske državne samouprave koja će održati 10. veljače 2024. godine u 11 sati u hotelu Duna (Baja, Szetnháromság tér 6). Predsjednik HDS-a Ivan Gugan predložio je 41 točku dnevnoga reda. Među najvažnijim su točkama Rebalans proračuna Hrvatske državne samouprave, Ureda i institucija za 2023. godinu; Izvješće predsjednika HDS-a o radu između dvaju zasjedanja Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik; Izvješće glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu za 2023. godinu. Osim toga važno je Donošenje odluke o osiguravanju potpore za „Croatica” n.d.o.o. za djelovanje medija u 2024. godini (posebno za izdavanje Hrvatskoga glasnika, djelovanje Radija „Croatica”, djelovanje TV-a „Croatica”, izdavanje časopisa „Zornica”). Točka je i Donošenje odluke o osiguravanju potpore Udruzi saveza državnih narodnosnih samouprava za izdavanje narodnosnog časopisa „Barát-ság” u 2024., zatim Donošenje odluke o osiguravanju potpore za „Croatica” n.d.o.o. za djelovanje Hrvatskog kulturnog središta u 2024. godini, Donošenje odluke o osiguravanju potpore za djelovanje Hrvatskog kazališta Pečuh n.d.o.o. u 2024. godini. Po

pojedinačnim točkama za svaku instituciju HDS-a tu je i Usvajanje proračuna i plana rada za 2024. godinu te Usvajanje proračuna Hrvatske državne samouprave, Ureda, institucija i medija za 2024. godinu kao i Usvajanje Plana javne nabave Hrvatske državne samouprave za 2024. godinu. HDS u nadležnosti ima odgojno-obrazovne, znanstvene, kulturne, pedagoško-metodičke, studentske, muzeološke institucije. Odgojno-obrazovne su: Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom Santovo, Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krleže, Hrvatski vrtić i osnovna škola Mate Meršića Miloradića. Znanstvena je institucija Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, a kulturne su Hrvatski klub Augusta Šenoae, Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište Hrvata u Mađarskoj, Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin”, Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin”, Kulturni centar bačkih Hrvata. Pedagoško-metodička institucija je Hrvatski pedagoški i metodički centar, zatim slijedi studentski internat „Collegium Croaticum”, a muzeološka je institucija Zbirka sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj.

Za poduzeća čiji je vlasnik HDS, uz dodjelu potpore za zadaće iz proračuna HDS-a, predloženo je: Usvajanje Plana

poslovanja Croatiace n.d.o.o. za 2024. godinu; Usvajanje Plana poslovanja Zavičaja d.o.o. za 2024. godinu; Usvajanje Umjetničkog programa Hrvatskog kazališta Pečuh n.d.o.o. za 2024. godinu.

Predloženo je i: Prihvaćanje Godišnjeg plana usavršavanja pedagoga 2024. – 2025. Hrvatskog vrtića i osnovne škole Mate Meršića Miloradića, Usvajanje odluke o međuvladinim stipendistima (TEMPUS), Usvajanje odluke o izmjenama članova upravnog odbora Zaklade za hrvatsko školstvo u Mađarskoj. Na dnevnom su redu i Izmjene Osnivačkog dokumenta Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Santovo, Osnivačkog dokumenta Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže, Osnivačkog dokumenta Hrvatskog vrtića i osnovne škole Mate Meršića Miloradića. Ništa manje važne su točke Imenovanje članova Nadzornog odbora Hrvatskog kazališta Pečuh n.d.o.o. i Izmjene Osnivačkog dokumenta Hrvatskog kazališta Pečuh n.d.o.o. te Raspisivanje natječaja za ravnatelja Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj. Osim navedenoga tu su i druge točke dnevnoga reda (više na horvatok.hu), a 41. je točka Razno.

Branka Pavić Blažetin

Bit će kolačića

Kad se vrijedne ruke slože

Kukinjanke

Članovi Udruge kukinjskih Hrvata okupili su se 28. siječnja kako bi zajedno pekli kolačiće. Onima koji su željeli naučiti finese toga posla pomogle su iskusne kukinjske „slastičarke” koje su kolačiće dosad ispekale toliko da im ne znaju ni broja. Jer svi mi volimo kolačiće. Kao što svjedoče fotografije, bio je to praznik druženja i pomaganja jednih drugima.

Foto: Udruga kukinjskih Hrvata